

Bokanmeldelse: Nøkkelen til akademisk skriving: Øvelse gjør mester

Ingunn Ofte

Ingunn Ofte
Institutt for lærer-
utdanning, NTNU
ingunn.ofte@ntnu.no

**Kristian Firing og Frode Moen (2017).
Nøkkelen til akademisk skriving: Øvelse gjør mester.
Orkana Akademisk, 206 sider.**

Vi har alle kjent på den: skrivesperra. Frustrasjonen over ikke å få ordene ned på papiret. Vi har alle kjent på tidspresset: følelsen av desperasjon når deadline nærmer seg, mens dataskjermen skinner mot oss hvit som snø. Å skrive gode akademiske tekster er hardt arbeid, og det er ikke alltid lystbetont. Det kan av og til føles som å vandre i blinde, og man kan bli sittende og undre: Hva er egentlig god akademisk skriving? Den tause kunnskapen rundt dette kan oppleves som øredøvende, forventningene til å skrive og prestere til tider lammende. Ofte kan man ønske seg noe(n) som kan hjelpe en å finne nøkkelen til hva god akademisk skriving er.

Kristian Firing, førsteamanuensis i ledelse ved Luftkrigsskolen i Trondheim, og Frode Moen, førsteamanuensis ved Institutt for pedagogikk og livslang læring ved NTNU og mental trener i Olympiatoppen, har skrevet en bok som gir oss tilgang til denne nøkkelen. Selv kaller de det en «motivasjonsbok» som skal bidra til å gi forskere og studenter selvtillit og mestringsfølelse som skrivere. Den røde tråden i boka er fokuset på hvordan skriving kan øves, læres og mestres, og hvordan man kan øve fram gleden og kjærligheten til skriving, og bli en god skriver, gjennom å skrive.

Boka er inspirerende og interessant lesning, først og fremst fordi den er utradisjonell i måten den framstiller temaet på. Dette er ingen vanlig instruksjonsbok om akademisk skriving; den fokuserer ikke på de innholdsmessige eller strukturelle sjangertrekkene. Derimot gjør boka noe viktigere: Den viser oss at nøkkelen til god akademisk skriving ligger i selve skriveprosessen, og i valgene

vi tar i denne prosessen. Spesielt legger boka vekt på viktigheten av å være bevisst ulike kontekstuelle og personlige faktorer som kan påvirke skriveprosessen positivt eller negativt, og hvordan valgene vi tar (eller lar være å ta), kan påvirke grad av mestringsfølelse og glede vi opplever ved skrivepulten.

Fokuset på prosess reflekteres også i mottoet boka er bygget på: «Øvelse gjør mester». Forfatterne framhever at det er interaksjonen mellom «øvelse» og «gjør» som fører til «mester», og som samlet sett gir oss nøkkelen til god akademisk skriving. I kapitlene ser forfatterne på hva «øvelse», «gjør» og «mester» innebærer i et skriveperspektiv. «Øvelse» innebærer at skriving må øves: Man må skrive, og skrive mye, for å bli en god skriver. Her drar boka paralleller mellom skriveren og idrettsutøveren, som begge må drive målrettet øvelse for å bli gode på sine respektive arenaer. Videre må begge ha egenskaper som viljestyrke og utholdenhet, stayerevne, for å bli mester på sitt felt. En annen faktor som trekkes fram her, er viktigheten av gode vaner i skriveprosessen, som å sette av tid til å skrive og ha klare, realistiske målsettinger for skrivingen. Å være bevisst viktigheten av disse faktorene vil virke frigjørende for selve skriveprosessen og kan bidra til mestringsfølelse og økt motivasjon, hevder forfatterne.

For å bli gode skrivere er det ikke nok å øve; vi må også «gjøre» skriving. Her trekker forfatterne fram språk og skriving som medierende verktøy for tenkning, i tråd med Vygotskys tanker om at det er i interaksjonen mellom skriving og skriver at tenkning skjer. Å «gjøre» skriving handler altså ikke bare om å få ordene ned på papiret, men også om å gå i dialog med teksten man skriver, og innholdet i den. Her framheves også verdien av å skrive ned egne erfaringer og refleksjoner rundt skriveprosessen, for eksempel i en skrivelogg. Dette kan bidra til økt bevissthet rundt egen skriveprosess og valg man tar i arbeidet med teksten, noe som igjen kan hjelpe til å videreutvikle både teksten og andre forhold knyttet til skriveprosessen.

Det er gjennom den kontinuerlige interaksjonen mellom skriveren, skrivingen og teksten, mellom «øvelse» og «gjør», at «mester» oppstår. Forfatterne beskriver mesteren som eksperten, en som søker mestring gjennom å fokusere på selve skrivingen, som «slipper seg løs» i skriveprosessen og er uanfektet av alt som er rundt. I boka framheves også viktigheten av mesterens rolle som mentor og veileder for novisene i profesjonen. I jungelen av taus kunnskap er mesterens ekspertise innenfor skriving og veiledning uvurderlig for novisene som søker å bli nye mestere. Mesteren er derfor, som forfatterne poengterer, en svært viktig faktor i novisens utvikling av selvtillit og mestringsfølelse som skriver.

Forfatterne beskriver hvordan mesteren kan føle intens kjærlighet til skriving, og at slik kjærlighet inneholder elementer av lek. Ifølge forfatterne innebærer leken å miste seg selv i skrivingen, bare la ordene komme, og bare være i teksten – en tilstand som beskrives som å danse med musen Calliope. Denne leken – eller lekenheten – er også synlig flere steder i boka, for eksempel i måten innholdet er strukturert og presentert på. Hvert kapittel starter med et

kort narrativ kalt «Scener fra en skrivepult», der forfatterne deler en personlig historie om oppturer og nedturer relatert til skriving. Disse historiene fungerer godt som lekne introduksjoner til hovedtemaet i hvert kapittel. Samtidig bidrar de til å gjøre temaet mer håndgripelig ved at man som leser kan kjenne seg igjen i det som blir beskrevet.

Lekenheten kommer også til syne i forfatternes bruk av til dels ukonvensjonelle historier og eksempler i sin framstilling av ulike faktorer og elementer relatert til akademisk skriving. De er ukonvensjonelle fordi de er hentet fra fagfelt, tidsepoker og arenaer i samfunnet som man vanligvis ikke tenker at har noen fellestrekk med skriving. For mens historier om berømte forfatters egne erfaringer om skriving ikke er helt uventet i en bok som dette, så er det mer overraskende at boka inneholder historier og eksempler fra idrettens og sjakkens verden, i tillegg til bilkjøring og gresk mytologi. Og hvem visste vel at man kunne finne likhetstrekk mellom et eksperiment som involverte marshmallowspising, og egenskaper som er viktige for akademisk skriving? Bruken av disse historiene og eksemplene bidrar til å gjøre lesingen interessant og engasjerende nettopp fordi de er ukonvensjonelle og overraskende. De bidrar også til å gjøre lesingen interessant fordi de synliggjør likheter og fellestrekk mellom skriving og andre arenaer i samfunnet som man ikke tidligere har tenkt på.

Denne boka er et viktig bidrag til skrivepedagogikk i høyere utdanning av flere grunner. For det første medvirker den, med sin lekne framstilling av akademisk skriving og skriveprosessen, til å avmystifisere akademisk skriving. Videre gjør den skriveprosessen mer håndgripelig ved å sette fokus på hvilke grep man selv kan ta for å få has på skrivesperre og skrivevegring, og hvordan man kan utvikle gode skrivevaner og selvtillit som skriver. De korte skriveøvelsene og rådene relatert til akademisk skriving som ligger sist i hvert kapittel, er også nyttige i denne sammenhengen. Boka er nyttig for alle som jobber og studerer i høyere utdanning. Som forsker leser man boka og nikker gjenkjennende til mye av det som diskuteres; dette er feller man går i, og følelser man kjenner på med jevne mellomrom, selv etter mange års fartstid i academia. For studenten vil boka være en viktig ressurs i prosessen med å tilegne seg ferdigheter i akademisk skriving. Den bør stå på alle kontorer på universiteter og høyskoler, og være tilgjengelig for studentene enten som pensum eller som bibliotekslitteratur.

Dette er ei bok som overrasker, inspirerer og engasjerer. Den stikker ikke under stol at akademisk skriving er en vanskelig, ofte frustrerende prosess. Men i bunn og grunn er dette en bok om kjærligheten til skriving; om å få oppleve den intense tilstedeværelsen, tilfredsstillelsen og gleden det kan være å skrive. Og slik få muligheten til å danse med Calliope.

